

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih : 24.10.2025
Sayı : 1472

10/3322

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Edirne ili başta olmak üzere Trakya bölgesindeki çeltik üretimine ilişkin sorunların ve çözüm önerilerinin tespit edilmesi, vahşi sulama yönteminin etkileri ile alternatif sulama yöntemlerinin araştırılması, devlet desteklerinin gözden geçirilmesi amacıyla Anayasanın 98. ve İç Tüzüğü'nün 104. ve 105. maddeleri gereğince ekte sunulan gerekçe çerçevesinde Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

Ahmet Baran YAZGAN
Edirne Milletvekili

GEREKÇE

Edirne ve Trakya bölgesi, Türkiye'nin çeltik üretiminde başı çekmektedir. TÜİK verilerine göre Edirne, tek başına ülke toplam çeltik üretiminin yaklaşık yüzde 40'ını karşılamaktadır. Örneğin 2022/2023 üretim sezonunda Edirne'de 382 bin ton çeltik üretilmiş olup, bu miktar Türkiye toplamının yüzde 40,2'sine denk gelmiştir. Edirne, "Türkiye'nin çeltik ambarı" olarak anılır ve çeltik üretiminde yıllardır ilk sıradadır. Tekirdağ ve Kırklareli illerini de dahil ettiğimizde Trakya bölgesi, toplam çeltik hasılasının büyük bölümünü karşılamaktadır.

Edirne'nin İpsala, Meriç ve Uzunköprü gibi ilçeleri özellikle verimli çeltik ovalarına sahiptir. Nitekim yalnızca İpsala ilçesi, tek başına Türkiye çeltik üretiminin yaklaşık yüzde 18,6'sını gerçekleştirmiştir. Bu veriler Edirne ve çevresinin çeltik tarımındaki kritik ağırlığını açıkça ortaya koymaktadır. Son yıllarda Edirne'de ekim alanı ve rekolte dalgalanmaları yaşansa da hala Türkiye'nin en büyük çeltik üreticisi konumundadır.

Türkiye genelinde çeltik üretimi son yıllarda artış eğiliminde olup yıllık 1 milyon ton düzeyine ulaşmıştır. Bununla birlikte pirinç (işlenmiş çeltik) tüketimi de artmakta ve yılda 700-750 bin ton seviyesini bulmaktadır. Türkiye'de kişi başına yıllık pirinç tüketimi yaklaşık 8-10 kg civarındadır. Bu tüketim miktarı, yerli üretim ile tam olarak karşılanamadığı için Türkiye net pirinç ithalatçısı bir ülke konumundadır.

Edirne ve Trakya bölgesi üretime büyük katkı verse de tüketim artışı ve bazı yıllarda kuraklık veya ekim alanı daralması gibi nedenlerle üretimin düşmesi ithalat ihtiyacını doğurmaktadır. Bu tablo, çeltik tarımında yaşanan sorunların milli gıda arz güvenliği açısından önemini ortaya koymaktadır.

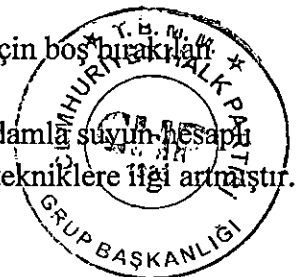
Çeltik tarımında sulama hayati bir faktördür. Trakya ve özellikle Edirne'de çeltik üretimi uzun yıllardır vahşi sulama yöntemiyle, yani tarlaların su altında bırakılması suretiyle yapılmaktadır. Bu geleneksel yöntem, yüksek su tüketimi ile karakterizedir. Uzmanların belirttiğine göre 1 kilogram çeltik üretmek için en az 1000 ila 1200 litre su tüketilmektedir. Trakya bölgesinde sadece bir üretim sezonunda çeltik tarlalarını sulamak için gereken su miktarının en az 178 – 214 milyon metreküp civarında olduğu hesaplanmaktadır. Özellikle Meriç, Tunca ve Ergene nehirleri havzalarında çeltik tarımı suya yoğun şekilde bağımlıdır.

Ancak iklim değişikliği, kuraklık ve su kaynaklarının giderek daralması, sulama yöntemlerinde değişim ihtiyacını gündeme getirmiştir. Son yıllardaki yağış azlığı, Edirne'de çeltik tarlalarında su tahsisinin kontrollü bir şekilde yapılmasını zorunlu kılmıştır.

Normalde çeltik bitkisinin sürekli su altında yetişmesi gerektiği algısı yaygın olsa da yapılan denemeler uygun tekniklerle damla sulama altında da çeltik yetiştirmenin mümkün olduğunu göstermiştir. Edirne, bu konuda pilot çalışmaların yürütüldüğü öncü il olmuştur. Tarım ve Orman Bakanlığı'nın "Damla Sulama Yöntemiyle Çeltik Yetiştiriciliğinin Yaygınlaştırılması Projesi" ilk olarak Edirne'de hayata geçirilmiştir. Bu denemeler sonucunda vahşi (salma) sulamaya göre en az yüzde 50 daha az su kullanılarak çeltik yetiştirilebildiği kanıtlanmıştır.

Damla sulamanın bir diğer avantajı, sulama imkânı olmadığı için boş arazilerin tarıma kazandırılmasıdır.

Türkiye'de de son yıllarda yaşanan kuraklıklar nedeniyle her damla suyun hesaba kullanılması gereği ortaya çıkmış ve damla sulama gibi su tasarruflu tekniklere ilgi artmıştır.

Vahşi sulamanın hüküm sürdüğü Trakya'da çeltik tarımında su tasarrufu sağlayacak yeni yöntemlere geçiş için ilk adımlar atılmıştır. Bu geçişin başarılı olabilmesi için çiftçilere bilgi aktarımı, demonstrasyonlar ve maddi desteklerin sürdürülmesi kritik olacaktır.

Öte yandan, çeltik üreticileri özellikle son birkaç yılda artan girdi maliyetlerinin baskısı altındadır. Tarımsal girdi fiyatlarındaki hızlı artış, üretim maliyetini ciddi ölçüde yükseltmiştir. Artan maliyetler ekim kararlarını da etkilemektedir. Örneğin 2022 yılında Edirne'de bazı üretici kooperatifleri, girdi fiyatlarındaki fahiş artış nedeniyle çeltik ekmeme kararı almıştır.

Bu zor koşullarda çiftçi destekleri hayati önem kazanmaktadır. Çiftçiler, desteklerin enflasyon ve girdi fiyatlarına endeksli olarak güncellenmesini talep etmektedir.

Edirne ve Trakya'nın çeltik üretimindeki payı ve stratejik konumu dikkate alındığında, bölgedeki sorunların araştırılması ve çözüm önerilerinin geliştirilmesi büyük önem taşımaktadır. Son birkaç yılın verileri, çeltik tarımında yapısal bazı sorunların öne çıktığını göstermektedir.

Çeltik tarımı Trakya'da suya çok bağımlıdır ve mevcut vahşi sulama yöntemi muazzam su tüketimine yol açmaktadır. İklim kriziyle birlikte su kıtlığı riski artarken, çeltik üretiminin sürdürülebilirliği için su verimliliği şart hale gelmiştir. Bu alanda daha kapsamlı araştırmalar yapılarak, damla sulama veya kontrollü sulama tekniklerinin yaygınlaştırılması için gereken adımlar belirlenmelidir. Vahşi sulamanın çevresel sonuçları ile modern yöntemlerin sağlayacağı çevresel faydalar bilimsel verilerle ortaya konulmalıdır.

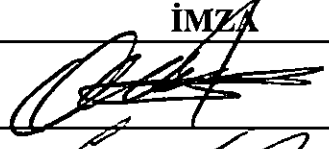
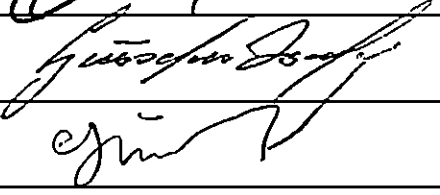
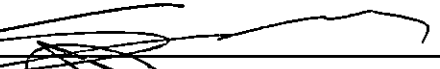
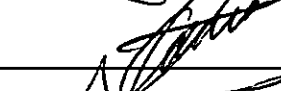
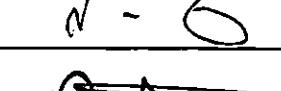
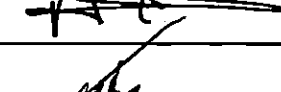
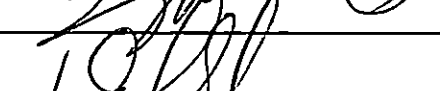
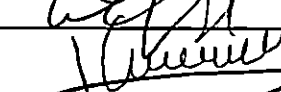
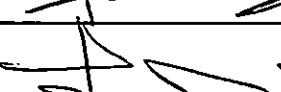
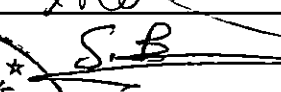
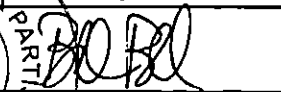
Ayrıca devlet desteklerinin etkinliği ve ihtiyaçlar araştırılmalıdır. Fark ödemesi desteğinin artırılması, girdi desteklerinin enflasyon karşısında erimemesi için düzenli güncellenmesi önemlidir. Ayrıca üreticilerin krediye erişimi, sigorta (TARSİM) kapsamının geliştirilmesi gibi konular da ele alınmalıdır.

Sonuç olarak, Edirne ve Trakya'daki çeltik üretiminin durumu sadece bölgesel bir tarımsal konu değil, Türkiye'nin gıda arz güvenliği ve su kaynaklarının yönetimiyle de yakından ilgilidir.

Bu kapsamda Anayasanın 98. ve İç Tüzüğü'nün 104. ve 105. maddeleri gereğince, sunulan gerekçe çerçevesinde Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

1472 Sayılı Meclis Araştırması Önerisinin İmza Çizelgesi

ADI SOYADI	SEÇİM BÖLGESİ	İMZA
Cemal ENGİNYURT	İstanbul	
GÜRSEL EROL	Elaş M	
Ganice Akarş İlgezde	İstanbul	
Serhan SARA	Balıkesir	
Özgür Ceylan	Çanakkale	
Veddi Bırdıyeh	Kırklareli	
Ayhan BAKUR	Adana	
Seyit Toran	Ordu	
Özgül KARABAT	İstanbul	
Avnibi Bakırhoğlu	Manisa	
Adnan BEKER	ANKARA	
Ali Kaneska	Usak	
Özgür Erdem İNCEBU	Adana M.	
Orhan SSMER	Adana	
Cevdet ANAY	Karabük m.	
Turan Tadeu ÖZER	İstanbul M.	
Ayşe Zankıoğlu	Bartın m.	
Güleyman Bılbıl	Aydın M.	
Bilal BİLİCİ	Adana	
Ensa ATEKİN	Balıkesir	

